

aktivno občinsko upravo, ali pa nove volitve!

Kot je že več kot tri mesece od volitev, poteka četrti mesec, ko v Trstu nimamo prave občinske uprave. Izvoljen je bil župan, izvoljeni tudi občinski svetniki, vendar se na osnovi sporazumov in obveznosti, jih sprejete nekatere osebe, potem ko so se nekatere sestralske, zakulisne razprave in pakirane obveznosti. Sedaj, vsaj tako izgleda, se je vrnilo k prvotnemu stanju, ki je vladalo pred krščenjske demokracije. Nekateri nočejo priznati obveznosti, ki so jih imeli razni demokracisti, predstojatelji glede socializma, katerim je obljubljeno mesto v zamenjavo za Bartolija. To je bil napravljen nazaj na mesto, na katerem se je enkrat s stvaritvijo kot prejšnjemu, se srečavajo, vendar ni videti, da bi se kaj spremenilo. Medtem, ki so za to, da bi župan socialdemokrat med onimi, ki so bili na to mesto demokristjan, se na ta teden dvoboj, ob-

ACTUALISTI

UEZ

U. Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

Prva težnja pa se je v pravi luči pokazala s posredovanjem francoskega in angleških vojakov na to, da bi naj bi služil kot odločitev, da napad na Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

Prva težnja pa se je v pravi luči pokazala s posredovanjem francoskega in angleških vojakov na to, da bi naj bi služil kot odločitev, da napad na Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

Prva težnja pa se je v pravi luči pokazala s posredovanjem francoskega in angleških vojakov na to, da bi naj bi služil kot odločitev, da napad na Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

Prva težnja pa se je v pravi luči pokazala s posredovanjem francoskega in angleških vojakov na to, da bi naj bi služil kot odločitev, da napad na Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

Prva težnja pa se je v pravi luči pokazala s posredovanjem francoskega in angleških vojakov na to, da bi naj bi služil kot odločitev, da napad na Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

Prva težnja pa se je v pravi luči pokazala s posredovanjem francoskega in angleških vojakov na to, da bi naj bi služil kot odločitev, da napad na Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

Prva težnja pa se je v pravi luči pokazala s posredovanjem francoskega in angleških vojakov na to, da bi naj bi služil kot odločitev, da napad na Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

Prva težnja pa se je v pravi luči pokazala s posredovanjem francoskega in angleških vojakov na to, da bi naj bi služil kot odločitev, da napad na Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

Prva težnja pa se je v pravi luči pokazala s posredovanjem francoskega in angleških vojakov na to, da bi naj bi služil kot odločitev, da napad na Suez. V zadnjem tednu sta zopet prišli do izpisa vprašanja Sueskega kanala. Prva se je odvijala na konferenci o opolnomočenju londonske konference s predstavnicami. Konferenca se je sestala v ponedeljek in to je bilo prvo srečanje, ki je bilo vladno pripravljeno na to, da bi omogočil odločitev o vojni nevarnosti in ne o politiki suverene pravice.

PROSLAVA BAZOVIŠKIH MUČENIKOV

Jutri, v nedeljo 9. septembra ob 15.30 bo na strelišču pri Bazovici svečana počastitev štirih bazoviških mučnikov.

Govorila bosta
ANTON GERLANC
in
VLADIMIR KENDA

Nastopili bodo tudi pevski zbori iz Bazovice, Lonjerja-Katinare, Rovt in Padrič; vaški mladinci pa bodo recitali priložnostne recitacije. Proslavo organizirajo skupen Odbor za proslavo bazoviških mučnikov. Slovence - demokratije, udeležite se polnoštevno!

Praznik bratskega glasila "Il Lavoratore"

V okviru Meseca tiska, se poleg nabiranja prispevkov in naporov za povečanje širjenja našega časopisa, vsaj vsak teden in razne veselice, ki jih tovariši in demokrati z navdušenjem obiskujejo. Po uspehih veselice prošnje nedelje, bo danes zvečer v ljudskem domu v ul. Madonnina veselica posvečena bratskemu glasilu "Il Lavoratore". Na sporedu bodo razne šaljive in privlačne točke ter ples. Dihal bo tudi dobro preskrbljen bar. Na veselici bodo spregovorili miljski župan tov. Paoce, glavni urednik "Lavoratore" tov. Mario Kolenc in tov. Marija Bernetti.

V nedeljo popoldne pa bo v istih prostorih veselica, ki jo organizira sekcija KP iz Stare Mitnice. Tovariši so tudi za to priložnost pripravili bogat spored raznih zabavnih točk. V imenu partije bo prisotno pozdravil tov. Umberto Sajovitz.

Tovariši sekcije Sv. Ivan pa pripravljajo za isti dan s pričetkom ob 16. uri veliko ljudsko veselico v prostorih PD v Podlonjerju. Na sporedu je med drugim tudi godbeni koncert in ples za mlado in staro. Pripravljene bodo tudi zanimive razstave.

Razvoj diskusij o združitvi socialistov v Italiji

- Dokumenti PSI in PSDI
- Pomen dogodka za naše mesto

V razvoju diskusij o socialistični združitvi sta PSI in PSDI določili svoja stališča v posebnih izjavah, ki sta ju odobrili vodstvi strank. Izjava tiskovnega urada PSI poudarja, da "ustvaritev ene same socialistične razredne stranke, ki naj po demokratični poti predstavlja osnovni čimbel za nadaljnji napredek vsega delavskega gibanja in za obnovo družbe in države. Dokument PSI podčrta nato, da vodstvo partije ponovno potrjuje voljo delovati za uresničenje politične socialistične enotnosti, za katero je dalo pobudo zadnje zasedanje Centralnega komiteja in ki je bila zasledovana z različnimi iniciativami. "Predvsem je treba — pravi komunisti — zblizati PSI in PSDI ter manjša gibanja, ki se sklicujejo na socializem in politiki, ki naj s konkretnimi dejanji povzročijo premaganje centrizma in pripravi formiranje nove večine, ki bo sposobna izvajati ustavo v vseh njenih delih in ki bo za celotno aktivno zunanjo politiko pomirila in miru z namenom,

da se odstrani delitev sveta na nasprotnosti si vojaške bloke.

V zvezi z notranjo politiko in sindikalno situacijo pravi komunisti, da "ese morata obe stranki skupno obvezati, da se odstrani sleherna diskriminacija med državljanji začeti na delovnih in v odnosih z javno upravo, da se konča sindikalna razcepljenost, ki je tako škodljiva za interese delavstva ter začne sindikalna akcijska enotnost vseh delavcev, da bi se ustanovila ena sama enotna, samostojna in od strank neodvisna sindikat, katerega prirodno in demokratično osnovo predstavlja CGIL.

Resolucija, ki jo je odobrilo vodstvo PSDI izraža določene antikomunistične formulacije ("totalitarna priroda komunističnega režima in politike") in nekatera stališča desničarskih elementov socialdemokracije. Rečeno je, da "platforma, na podlagi katere se bo mogla uresničiti socialistična enotnost, mora v prvi vrsti vsebovati popoln pristane na demokracijo kot na stalno vrednoto, skupaj s pristankom na razredni značaj stranke; zahteva se "popolna samostojnost socializma" in "izključitev sleherne formule ljudske fronte". Resolucija nadalje izjavlja, da "esi bo morala stranka postaviti za prvi veliki cilj "evključitev delavskega razreda v življenje in v vodstvo države, izvajanje ustave in globoko spremembo gospodarskih in socialnih struktur države".

Nato napoveduje resolucija, da bo "stranka, kot članica Socialistične internacionale, aktivno sodelovala v življenju svetovnega socialističnega gibanja, da bo vodila zunanjo politiko miru in pomiritev in ponovno poudarja "solidarnost zapadne demokracije sveta kot bistveno postavko lastne mednarodne politike".

V zvezi s sindikalno politiko, se socialdemokratski dokument izjavlja za uresničitev sindikalne enotnosti "proste podložnosti strankam" tako ne navaja drugih podrobnosti.

Različnost toni in tudi stališče med obema listinama je očitna, kar dokazuje, da gre za proces, ki gotovo ni lahek in ne kratek. Mi smo že ugotovili, da predstavlja socialistična enotnost pozitiven dogodek v italijanskem položaju, posebno pa za Trst, če se — naravno — uresniči na podlagi marksističnih načel, na terenu razredne borbe in enotnosti delavskega razreda, na podlagi proletarskega internacionalizma, ki je osnovna važnost za področje kot je Trst, kjer se spopadeta dva nacionalizma in kjer je bilo na tem terenu že preveč dvoumnosti. Gotovo je, da se v Trstu postavlja socialistična enotnost pravnomo posebnost krajevne politične in socialne obnove, ki naj tomlači ljudske težnje, izražene tudi v volilnih izidih od 27. maja, ki naj napravi konec diskriminacijam, nepremičnosti, obrambi privilegijev in taktiki zakulisnih spletk, kot se je sedaj godi na primer pri vprašanju občinske uprave.

Od takšnega značaja socialistične združitve zavisi, če bo tržaško delavsko gibanje dobilo novega poleta po najboljših tradicijah Pittonija. Učekarja in drugih pionirjev socializma, na poti k svoji enotnosti in v borbi, ki naj rodijo mnogo uspehov za delavski razred in za bodočnost Trsta.

POGAJANJA V KAIRU za rešitev sueškega spora

- ◆ Propadli anglo-francoski manevri v NATO
- ◆ Arabski svet trdno na strani Egipta

V ponedeljek so se v Kairu začeli razgovori za rešitev sueškega vprašanja. Kot je znano, je za to priložnost prispela v egiptovsko prestolnico petorica, ki je bila imenovana na nedavni konferenci v Londonu. Petorici načeljuje avstralski ministrijski predsednik Menzies.

V znamenju priprav na kairske razgovore sta zlasti Anglija in Francija poskrbeli za vrsto vojaških akcij, čigar namen je povsem jase: prisiliti Egipt, da bi klonil pred zahtevami, ki jih postavljajo zapadne sile. Angleska vojska je poslala nadaljnja ojačanja v Libijo in Alžirijo in na Ciper. Celotno je Malte je odplulo brodovje v smeri proti Bližnjemu vzhodu. Tudi Francija je poslala precej številne vojaške oddelke na Ciper. Angleski in francoski konzularni uradi v Egiptu so poveljali angleške in francoske državljanje, naj se vrnejo v domovino. Enak poziv so poslali angleški konzulati tudi tistim Angležem, ki prebivajo v Siriji. V Angliji kličejo pod orožje rezerviste. Samo v londonskih vo-

razgovori med Naserjem in petorico v dokaj prijateljskem ozračju in sam Menzies ni niti optimist in niti pesimist.

Medtem se razvija promet skozi Sueški prekop povsem normalno. Oblasti so okrenile vse potrebno, da bo tudi v ho-

vzočilo v vojaških in političnih krogih, ki se še vedno ukvarjajo s pustolovski načrti glede vojaške intervencije v sueskim sporu, nemajhno zaskrbljenost in celo razburjenje.

Z druge strani pa se opaža vedno večja solidarnost arab-

FRANCOSKE ČETE NA CIPRU

Francija je doslej poslala na Ciper okrog 5000 vojakov, v prihodnjih dneh pa naj bi jih prispelo še drugih 5000. Na Cipru so prihod tujih vojske sprejeli z velikim ogorčenjem. V Atenah je ilegalna organizacija imenovana "Narodni bataljon za osvoboditev Cipra" razširila letake, v katerih je označena Francija kot sovražnik. Na sliki: Odhod oddelka vojske iz Tulona.

Proglas KP Cipra

Komunistična partija Cipra, di deluje v ilegali, je v posebnem proglasu zahtevala, naj Britanci opuste politiko sile na otoku in sklenejo premirje s ciprskimi rodoljubi. KP traja sklanje reprezentativne konference etoka, na kateri bi preučili položaj in sestavili skupen program za ureditev ciprskoga vprašanja. KP zahteva tudi vrnitev Makariosa iz pregnanstva, izpustitev vseh političnih jetnikov in odpravo smrtnih kazni.

Trst na velesejmu v Zagrebu

Na mednarodnem velesejmu v Zagrebu, ki je bil odprt včeraj, je letos prvi zastopan tudi Trst. Na velesejmu razstavlja svoje izdelke in proizvode več tržaških podjetij, med katerimi so tudi družbene in javne hiše, ki so s svojim paviljonom.

Jutri pa se odpre mednarodni velesejem na Dunaju. Tudi na tem velesejmu bo imel Trst svoj paviljon.

Odnosi med FLRJ in Bolgarijo

Predsednik bolgarske vlade Jugov je v intervjuju z dopisnikom nekega vplivnega indijskega lista med drugim izjavil, da so se stiki med Bolgarijo in Jugoslavijo zelo zboljšali. Po letu 1948 ustvarjeno združenje je treba smatrati za povsem odpravljen. Skratka med Bolgarijo in Jugoslavijo ni nobenih vprašanj, ki jih ne bi mogli urediti, tem bolj ker težita obe državi za istim ciljem, za izgradnjo socializma.

Podvigi ameriških rasistov

Po odpravi segregacije črn-skih otrok, po kateri bi imeli pravice zabavati v šole skupno z otroci belcev, so v južnih državah ZDA izbruhnil neredi zagrizenih rasistov. Oblasti so bile prisiljene mobilizirati vojsko, da bi branila temnopoltne prebivalstvo. V mnogih mestih krožijo po mestnih ulicah tanki. Prebivalstvu je prepovedano zbiranje po ulicah.

Zaradi resnih izredov, ki ogrožajo življenje črnih otrok, so se mnogi odločili, da nade-

ljujejo učenje v starih šolah za črne. V južnih državah ZDA je skupno 300.000 črnih študentov, ki bi bili morali biti sprejeti v mešane šole. Toda le v 570 šolah je bila segregacija odpravljena dočim je okrog 4000 šol, kjer je bil črnskim otrokom prepreden vstop. Najbolj zagrizeni rasisti, ki skušajo z nasiljem preprečiti izvajanje sklepa vrhovnega sodišča so v Texasu, Virginiji, Georgiji, Floridi, Alabami, Carolini in Missisipiji in Louisiani.

doče zagotovljena nemotena plovba po prekopu. Za normalni promet je potrebnih kakih 250 pilotov. V trenutku nacionalizacije pa jih je imela sueska družba le 205. Doslej so sprejeli v službo 31 novih pilotov. Iz letnega dopusta pa se ni vrnilo na delo 14 angleških in 7 francoskih pilotov. Vzrok, da se piloti niso vrnili na službeno mesto je iskati v sovražni akciji, ki jo proti Egiptu vodi vlada Francije in Anglije.

Na sestanku predstavnikov sveta NATO, ki je bil ta teden v Parizu, sta Francija in Anglija skušali doseči pristane ostalih članic te vojaške organizacije na morebitne vojaške akcije proti Egiptu, kar pa se jima ni posrečilo. To je po-

skega sveta z Egiptom. Med drugim je predsednik Sirije izjavil, da bi vsak napad na Egipt smatrali za napad na Sirijo.

Jugoslovanski parlamentarci na obisku v CSR

3. septembra je prispela v Prago delegacija ljudske skupščine FLRJ. S svojim obiskom v CSR bodo jugoslovanski par-

lamentarci vrnili obisk, ki ga je češka delegacija že preteklega maja napravila v FLRJ. Delegacija vodi Miha Marinko.

V ponedeljek pa je prispela delegacija poljskih parlamentarcev. Delegacija bo obiskala številne kraje v Jugoslaviji in se bo lahko seznanila, ne le z naravnimi lepotami dežele, temveč tudi z gospodarskim razvojem ter socialistično, družbeno in politično ureditvijo v Jugoslaviji.

Prezidij Vrhovnega sovjeta ZSSR je imenoval prvega podpredsednika vlade Lazara Kaganoviča za ministra industrije in gradbenega materiala.

KULTURA IN ZNANOST

Preosnova 1784-1848
slovenskega
knjižnega jezika

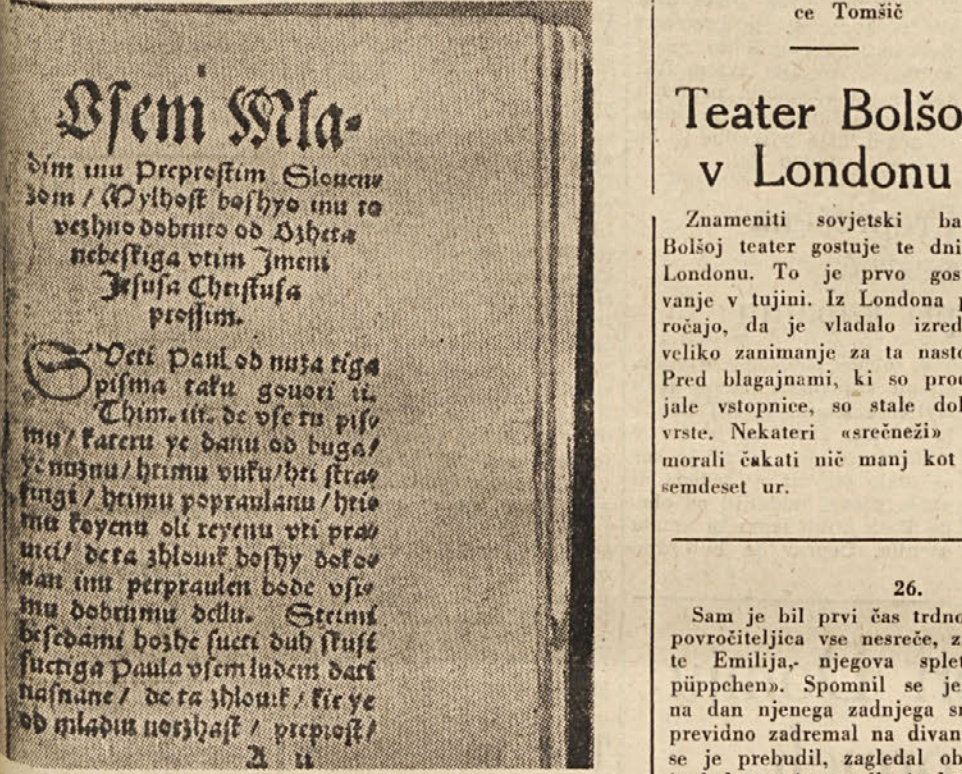
Jurij Japelj je knjižno slovenščino oprl na jezik 16. stoletja
Ustvaritev podlage, na kateri je zrasel sicer preprosti, vendar umetniško popoln Prešernov pesniški jezik

Systematična preosnova slovenskega knjižnega jezika nastala ob dvestoletnici izdani Dalmatinove Biblije. Zdelo se je, da je Jurij Japelj skupno s Blažem Kumerdejcem. To delo so dokončali drugi, v nekaterih jezikovnih vprašanjih precej drugače. Vendar se ali manj samo nakazano, da je Japelj v smeri ki jo je bil nazaj Japelj, kateri je knjižno slovenščino znova oprl na jezik 16. stoletja. Vendar pa je bila knjižna slovenščina prav delih Japla in Kumerdeja, kajti nekatere dolenske besede. V tem času je to delo pa so to izpeljali kmalu tem drugi Gorenjci, v prvi Kopitar, Vodnik in Ravnikar.

Znanstvena
Knjiznica Jerneja
Kopitarja

Pomembnost Japeljeve reforme je v tem, da je vrnitvijo k jeziku Dalmatinove Biblije za naša slovenščina in da je tej delo zgodovinsko oporo. Z gozdnimi oblikami je hotel dati knjižni slovenščini, ki je bila vsaj v svojem glasovno pretežno dolenski, bolj slovensko podoben. Preosnova je znanstveno temelj in dosledno izpeljal Jernej Kopitar s prvo slovensko

Prva slovenska
knjiga

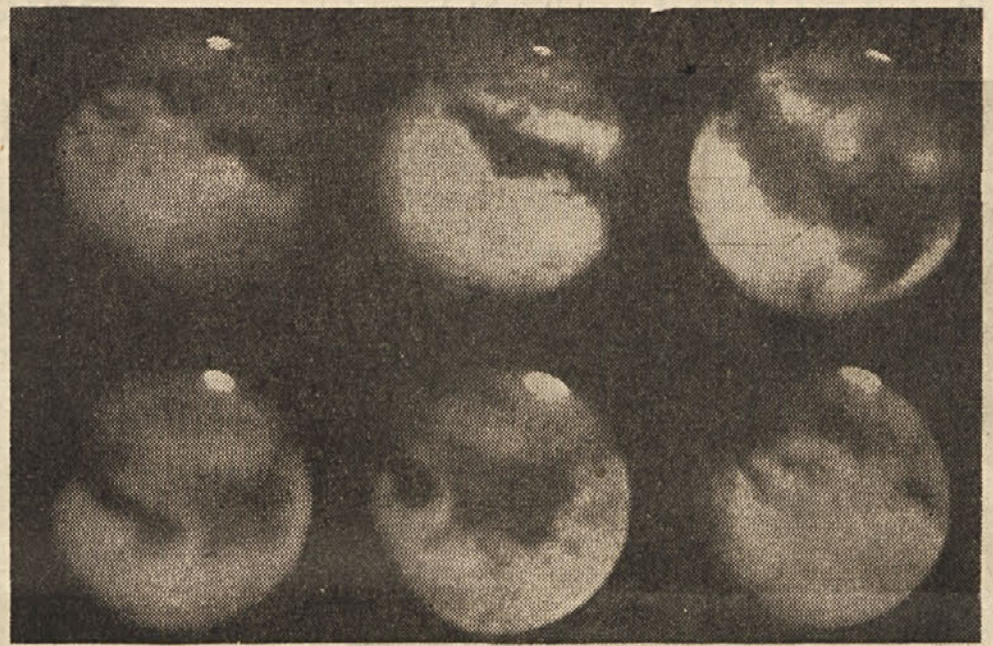

Leta 1551 je izšla prva slovenska tiskana knjiga «Abecednik». Gornji posnetek kaže predgovor omenjene knjige, ki jo je napisal Primož Trubar tedaj ko je živel v izgnanstvu, v želji, da bi odpomogel kulturni zaostalosti Slovencev in da ne bi v domovini zamrl reformacijsko gibanje, ki ga je dotlej vodil z govorno besedo

Systematično slovnico: Gramatik slovenskega jezika in pa iz del slovenskih piscev od protestantov dalje. Iz te knjige, ki je imela velik vpliv na ves nadaljnji razvoj slovenskega knjižnega jezika, so črpali gradivo poznejši slovnici, skoraj do najnovejšega časa.

Jezikovna načela
Matije Čopa

Mars se je zelo približal Zemlji

Zvezdoslovci na vseučilišču v Harkovu so pred kratkim ugotovili velike bele, svetlikajoče se plasti na Marsu. Te plasti se razprostirajo na južni celini planeta. Po mnenju sovjetskih znanstvenikov naj bi bili to snežni meteži. Ta pojav bodo znanstveniki opazovali tudi te dni, ko se bo Mars še bolj približal naši Zemlji. Po vseh večjih astronomskih srečanjih se pripravljajo na proučevanja skrivnosti tega planeta. V ta namen so postavili posebne aparate, ki bodo fotografirali vse vidne pojave na Marsu. Na sliki šest posnetkov položaja Marsa v teku enega dneva. Kot je znano znaša dolžina dneva na Marsu 24 ur in 37 sekund

ALI JE ŽIVLJENJE NA
MARSU?

- Ali so kanali, ki jih je odkril Schiaparelli naravni ali so jih napravila razumna bitja?
- Ko bodo ugotovili ali obstaja voda na planetu, bodo mnogo lažja vsa nadaljnja raziskavanja

T e dni se mnogo govori in piše o Marsu. Ta veliki planet, poln skrivnosti, katerih znanost še ni odkrila, se je zelo približal naši Zemlji. Seveda je ta razdalja zelo velika in ni nobene nevarnosti, da bi planeta trčila drug ob drugega. Ta razdalja znaša 56 milijonov kilometrov.

Razdalja med Marsom in našo Zemljo je sicer zelo različna. Če nekaj časa se bo ta zelo povečala, da bo znašala celih 407 milijonov kilometrov. Navadno se Mars približa Zemlji vsaki dve leti, vendar pa bomo čakali na tako bližino, kakršna je sedaj celih 16 let.

Mars je zares čudovit in skrivnosten planet. Italijanski učenjak Schiaparelli je po 40 letih vztrajnega proučevanja (okoli leta 1910) izjavil, da mu postaja Mars nekaj strašnega, in zoprednja Dejal je dalje, da čim bolj ga preučuje, tem manj razume njegove pojave.

Dolžina dneva
in letnih časov

Od tedaj je poteklo že mnogo let in v tem času se je marsikaj spremenilo. Uspelo je tudi zarisati glavne zemljepisne poteze planeta, preučiti dolžino dneva, ki znaša 24 ur in 37 sekund in 65 stotink sekunde. Danes je znana tudi dolžina leta,

26. Sam je bil prvi čas trdno prepričan, da je povročiteljica vse nesreče, zasnovateljica zarote Emilija, njegova spletkarska «Zuckerpüppchen». Spomnil se je, kako je ravno na dan njenega zadnjega snidenja z njo neopredvidno zadremal na divanu, kako jo je, ko se je prebudil, zagledal od sebi na kolenih in kako se je zmedel in kako je navsezadnje še isti večer zapazil razporek na svojem pasu, razporek, ki ga je očito napravila ona s škarijami. «Ona je spazila denar», je premišljeval Kuzma Vasiljevič, «ona je povedala to stari vragulji in tistima dvema hudičema, ona me je zvalila, ko mi je pisala pismo... pa so me zdelali. Toda kdo bi bil neki mogel to pričakovati od nje!» Zamislil si je čedni, dobri Emilijin obraz, njene svetle oči... «Zenske Zenske!» je ponavljal in skripal z zobmi. «Gadja zalega!» Toda ko se je do končno preselil iz bolnišnice na svoje stanovanje, je zvedel okoliščino, ki ga je spravila v začudenje in pognala v zagoto. Ravno tisti dan, ko so ga na pol mrtvega pripeljali v mesto, je neko dekle, po vseh značilnostih kakor kaplja kaplji podobna Emiliji, prišla k njemu in jo je razpršila v razmršenim lasmi k njemu na stanovanje, spravevala po njem slugo in se ka, kor nora pognala v bolnišnico. V bolnišnici si je rekel, da bo Kuzma Vasiljevič prav za trdno umrl, in pri tej priči je izginila, vijole roke in z izrazom obupa na obrazu. Očitno je bilo, da ni slutila, ni pričakovala umora. Ali pa so morebiti njo samo opeharili in ji niso dali objubljenega deleža? In jo je na vsem lepem obšlo kesanje? Toda navzile temu je potem odptoval iz Nikolajeva obenem s tisto zoprnostjo, ki je bržkone vse vedela... Kuzma Vasiljevič se je zgubil v uganibanju in njegov sluga je imel že pošteno čez glavo, ker mu je moral kar naprej opisovati zunanost deklice, ki je prišla, in ponavljati njene besede.

I. S. TURGENJEV
Povest poročnika Jergunova

27. Celega pol leta kasneje je Kuzma Vasiljevič dobil od Emilije — alias Friderike Bengel — nemško pismo, ki so mu ga morali nemudoma prevesti in nam ga je pozneje neštokrat kazal. V njem je mrgolelo vprašanih napak in klicanj; na ovojki je bil pečat: «Breslau». Nato, tu je kolikor za zvest prevod tega pisma:

”SLAVJANJE” O
POMENU IZUMOV
NIKOLE TESLE

(Nadaljevanje in konec)
Naslednji ciklus Teslovih del je povezan s strujo z visoko frekvenco. V osemdesetih letih preteklega stoletja je Heinrich Herz izvršil svoje velike poskuse. Postalo je jasno, da se na podlagi nagloizmenične struje, visoke frekvence — kot sedaj pravimo — struja, elektromagnetna da oddajati od zice in izločevati v prostoru.

V našem vsakdanjem življenju so se na ta način pojavili radio, televizija itd., tako da se nam prenos na razdaljo elektromagnetnih valov zdi naraven in kot pojav, ki se sam po sebi razume. Toda prva leta po poskusih Herza se je niso opazili konkretni praktični primeri struje na visoko frekvenco. Šele L. 1895 je Aleksander S. Popov postavil začetke radio-tehnike, ko je oddal brezžične telegrafne znake.

Tesla je zgradil prve strojne generatorje na strujo z visoko frekvenco, vodil je raziskovanja o raznih tipih izločevalcev in prejemnikov elektromagnetne energije. Eden izmed najslavnejših Teslovih izumov je rezonantni transformator visoke frekvence za dobivanje visokih in hipervisokih električnih napetosti.

V Teslovem transformatorju človeka čudijo ona enostavna sredstva, s pomočjo katerih se dobiva dejansko čudežni učinek. Celotno v sedanjem času se transformatorji «Tesla» uporabljajo na raznih praktičnih področjih in po laboratorijih višjih in srednjih šol.

Teslovo ime živi
Tesla je proučeval svetilnost neelektriziranih plinov na elektromagnetnih poljih visoke frekvence. Tesla je poskušal dobiti brezžične električne svetilke.

Tesline misli o dobivanju visokih električnih napetosti s pomočjo rezonantnih sistemov z nagloizmenično strujo so se posebno razvile v zadnjih letih. Te misli se okoriščajo na najrazličnejših področjih sodobne elektrotehnike visoke frekvence. Naposled sedanjih pospeševalci elektriziranih molekul — ta osnovna orodja sodobne jedrske fizike — popolnoma temeljijo na rezonantnih sistemih visoke frekvence. Teslova načela pomagajo k vodenju uspešnega napada na atomsko jedro.

Se posebej treba poudariti Teslova dela za brezžični prenos velikih količin elektroenergije. V začetku našega stoletja je Tesla zgradil znamenito «Teslovo kolo» in transformatorje visoke frekvence, ki so dajali več metrov dolge iskre. Ta dela Tesla ni privedel do uvedbe v industriji, njegove ideje o brezžičnem prenosu energije pa so imele velikanski vpliv na vse kasnejše raziskovalce na tem področju. In teku poslednjega desetletja je bilo v ZSSR več

BILO JE PRED
50 LETI

◆ Svečano odkritje spomenika narodnemu buditelju, pesniku in skladatelju Miroslavu Vilharju v Postojni

12. avgusta 1956 je poteklo pol stoletja odkar je bil v Postojni postavljen spomenik zaslužnemu slovenskemu pesniku, skladatelju in narodnemu buditelju Miroslavu Vilharju. «Ljubljanski zvon» je v svoji številki št. 9 1906 tako-že poročal o prireditvi ob odkritju spomenika:

Miroslav Vilhar je umrl leta 1871 na svojem gradu Kalcu. Pet let po njegovi smrti leta 1876 se je sestavil v Zagorju na Piki odbor, ki je pričel nabirati prispevke za Vilharjev spomenik. Nabrana vsota, ki ni zadostovala, se je našla v hranilnici in pri tem je ostalo do našega stoletja, ko je prenovljen odbor sklenil postaviti Vilharju spomenik v središču Notranjske, v Postojni. Po mnogih pripravih in po intenzivnem nabiranju prispevkov je sedanji odbor pod naslovom Jos. Lavrenčiča mogel uresničiti načrt, ki je bil v ožjem obsegu zasnovan že pred 30 leti.

Spomenik stoji (*) na glavnem trgu v Postojni; ozadje mu je ljudska šola z nasadi. Osnovo zanj je napravil arhitekt Iv. Jager, sam Notranjske Pivčan in mu je namenoma skušal vtisniti notranjski značaj: iz piramidnega podstavka iz repantabrskega kamna (podstavek je delo Ivana Caharije) izvira studenec, ob izlivku se objemljata človeški ribici, a na podstavku je bronast doprinski kip Vilharjev, delo Alojza Ripca. Na faseti piramide se svetli Vilharjevo ime in pod njim verzi iz ponoredele Vilharjeve pesmi: «Na jezercu: »Čujte gore in bregovi, da sinovi Slavje smoj.

Slovesnega odkritja spomenika se je udeležila vsa Notranjska in posebna vlaka iz Ljubljane in Tsta sta pripeljala okrog 1200 zunanjih gostov. Slavnostni govor je imel dr. Josip Tominec, ki je izjavil: le-ti misli: — Vilhar je prvi sin Notranjske, ki krije v sebi toliko čudovitosti in tajinstvenega. Notranjce skriva v sebi zaklade in treba jih je šele odkrivati. Prvi, ki nam je razkrival prirodna čudesa Notranjske in srčne skrivnosti Notranjcev je bil Miroslav Vilhar. A kar je odkril, je postal last vsega naroda. Njegove pesmi so se udomačile pri vsakem ognjišču i v vasi i v mestu tako, da se je pričelo pozabljati, da so Vilharjeve in ne pristne narodne. Zdjaj pa, ko se Vilharju klanja ves narod,

(Nadaljevanje na IV. strani)

KONEC

Partijska demokracija goja kadrov

Da se te pomanjkanosti — ki so jih našli med tovarishi, upravičeno ziral — odpravijo, »Delo« s prihodnjimi koraki posvetilo več prostora diskusiji tako, da bi bilo lahko objavljene vse stvari, ki jih je »Lavor« že preobhli.

Vsem tovarisham smo točasno toplo priporočali, naj se posebej »Mesecu tiskar« resno trudijo za sirjenje dela.

izjavil, da je kitajsko
stvo zelo prisrčno spre-
metnike. V Pekingu jih
prejeli tudi ministri pro-
ču En Laj, s katerimi
razgovarjali. Na svojem
vanju po Kitajski so um-
pobiskali večje število
nih in drugih ustanov ter
znanih s številnimi kitaj-
skimi delavci.

* * *

Bohinska železnica je
važna za tranzitni promet
iz Jugoslavije. Nič čudno
je prav ta proga zelo za-
rjena. Sedaj so v teku
prenovitev proge na
mestih. V ta namen je
kazanih pred kratkim
onov din. Največje
obnovitvenih delov
sile.

poljedelskih del vedno
med tridesetimi in

izjavil, da je kitajsko
stvo zelo prisrčno spre
metnike. V Peking u jih
je tudi ministrski pred
ču En Laj, s katerim
razgovarjali. Na svojem
vanju po Kitajski so um
biskopi večje število
nih in drugih ustanov ter

namili s številnimi mark ()
umetniki, kulturnimi in imel
mi delavci.

* * *

Bohinska železnica je
važna za tranzitni promet
si Jugoslavijo. Nič čudnega
je prav ta proga zelo
njena. Sedaj so v teku
rekonvite proge na
mestih. V ta namen je
kazanih pred kratkim
onov din. Največje težave
obvoznih delih pozna

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Bliza se novo šolsko leto

Počitnice gredo k kraju. Otroci se vračajo iz kolonij in letovišč. Pred nami stoji novo šolsko leto 1956/57. Že so se pričela vpisovanja za srednje in čez nekaj dni se bodo začela za osnovne šole.

Po večini so se starši in dijaki po daljših razmislih odločili za srednje ali strokovno šolo; vpisovanje v osnovno šolo pa ne dela velikih skrbi, ker je bolj enostavno.

Med slovenskimi starši obstaja ponekod zaskrbljenost, če bi otroka vpisali v slovensko šolo, bi bila otrokova bodočnost silno zapostavljena, ali pa, da bi se premalo naučili, ali da ni šola odgovarjajoča itd.

Resnično stanje slovenskega šolstva in zlasti njegov razvoj v zadnjih letih sta nam v dokaz, da je slovensko šolstvo v povojnih letih kljub vsemu zelo napredovalo. Slovenske šole, ki so bile obnovljene po dolgi letih molka so morale od začetka prenesti veliko težav in ovir: niso imele prostorov, programi so bili nezadostni, knjig ni bilo, učiteljev in profesorjev s poklicno izobrazbo je bilo vse premalo. Kljub temu je šolstvo nadaljevalo svojo vztrajno borbo skozi čas in danes je na razpolago za slovenske šole vsaj potrebno čtivo, na šolah so nameščene edine le kvalificirane moči, ki poznajo način vzgoje in obvladajo metodo, kar je zlasti važno za osnovne šole. Glede poslopij: za silo so slovenske šole nameščene: potrebe so sicer še velike, zlasti za srednješolsko mladino, ki nima na razpolago dostojnega in primerne poslopja v središču mesta. Toda vprašanje šolskih poslopij je pereče za celotno šolstvo in ne le za slovensko. Glede programov, je važno poudariti, da se v slovenski šoli otroci naučijo dva jezika, slovensčino in italijanščino, ki jim bo v teh krajih, kjer živita veliko dve narodnosti, prav gotovo služilo v vsakdanjem življenju.

Časi se namreč spreminjajo: v trenutku, ko se odnosi med sosednjimi državama izboljšujejo, in se trgovinska izmenjava veča, kakor tudi izmenjava na drugih področjih (n. p. kulturnih, športnih itd.) ter v zvezi z dejstvom, da je Trst nekaj most med tema dvema državama, je neizbežno, da bodo zaželjene delovne sile, ki bodo obvladale oba jezika. Ta pojav se že občuti: marsikje iščejo vajence, ki obvladajo oba jezika.

Poleg tega ne moremo preiti, da ne bi poudarili trud učiteljev in profesorjev na slovenskih šolah, da bi bil pouk čim bolj kvaliteten. Kljub temu, da učna sredstva še primanjkujejo (tudi na italijanskih šolah niso povsem odgovarjajoča in za-

dostna) se pa učne moči na slovenskih šolah trudijo, da je uspeh koncem leta res hvalvreden. To so pokazale tudi razstave na slovenskih šolah, med katerimi so nam ostale zlasti v spominu razstave na italijanskih šolah in tečajih.

In prav v tej zvezi se spominjamo besed ravnatelja ind. šole v Rojani, ki je izjavil, da nihče izmed učencev, ki so končali industrijsko šolo ni ostal brezposeln. Razne trditve namreč iščejo vaje na tej šoli še predno so leti končali zadnje šolsko leto, ker je slovenska šola v Rojani na glasu kot resna šola, iz katere izhajajo otroci z dobro podlago.

Starši naj se torej nikar ne bojijo, da bodo delodajalci odklonili službo otrokom, ki se predstavijo s slovenskim spričevalom: službe odklanjajo prav tako tudi otrokom, ki izhajajo iz italijanskih šol. Tu gre namreč za vprašanje gospodarske krize. Če so pa slučajni šovinizma s strani delodajalcev, je nujno, da se starši zoperstavijo, da odklonijo tako postopanje ter razkrinkajo pred javnostjo tako protidemokratsko in protidelavsko postopanje.

Zato naj slovenski starši dobro pomislijo in z mirnim srcem svoje otroke vpišejo v slovensko šolo.

J. G.

Zborovanje miljskih partizanov

V soboto 8. septembra ob 18. uri bo v Ljudskem domu v Camporah zasedanje Zveze partizanov in bivših političnih preganjancev miljske občine.

V nedeljo 9. septembra popoldne bosta organizaciji ANPI in ANPPA priredili veliko ljudsko veselico na čast antifašistične borbe.

V imenu obeh organizacij bosta prinesla pozdrave Kiljan Ferluga in Giuseppe Macora.

Na sporedu je pester program glasbe, petja, iger.

V večernih urah bo ples na prostem.

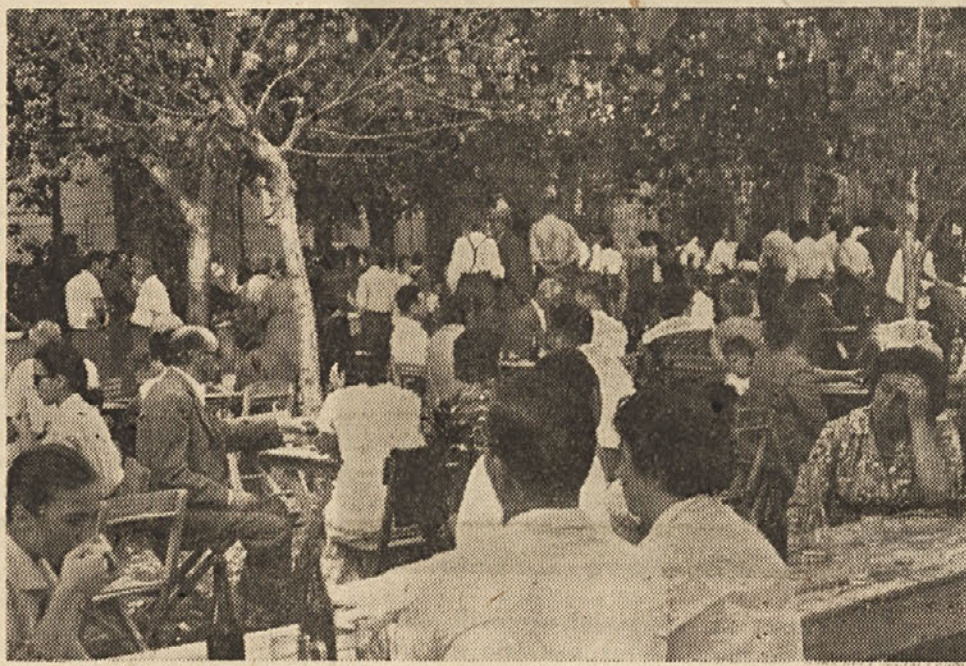
Posloval bo dobro preskrbljen bar s cvrtimi ribami, »epedocia«, domačim pršutom in vinom.

Vse prebivalstvo je vabljeno na to lepo manifestacijo.

Pojačane bodo vožnje avtobusov.

Pojačane bodo vožnje avtobusov.

DOBRA UDELEŽBA NA PRAZNIKIH TISKA

V okviru »Meseca demokratičnega tiska« sta bili tudi v nedeljo dve veselici in sicer v Camporah in na vrtu Ljudskega doma v ul. Madonnina. Gornja slika je bila posneta v teku veselice v Camporah, kjer sta prinesla pozdrav tovariša Ferluga Kiljan in Ruggero Spadaro. Program, ki so ga pripravili organizatorji veselice je v resnici zadovoljil vse številne udeležence, stare in mlade. Pripravili so pestro razstavo knjig, poleg tega, so bile tudi razne šaljive tekme, ki so spravile v dobro voljo vse prisotne. V večernih urah pa so se zavrteli ob zvokih poskočnih komadov. Tudi veselica tiska, ki jo je organizirala sekcija Acegat na vrtu Ljudskega doma v Trstu, je privabila veliko množico ljudi. Poleg plesa so bile še razne šaljive tekme, ki so vzbudile obilo smeha. Kratek nagovor je imel na tej veselici tov. Claudio Tonel.

Podeželski občinski sveti razpravljali o zakonu 703

- ▲ Prejšnji četrtek seja v Zgoniku
- ▲ V petek so se sestali ostali podeželski obč. sveti
- ▲ Sprejeta aplikacija zakona

V četrtek in petek prejšnjega tedna so se sestali vsi podeželski občinski sveti, ki so razpravljali predvsem o uveljavitvi zakona 703 o lokalnih financah. Zakon bo sicer stopil v veljavo 1. januarjem 1957, toda občinski sveti ga morajo po zakonu že sedaj aplikirati, ker bodo na spremenjenih obdavčitvah sestavljali občinske proračune.

Seja v Zgoniku

V Zgoniku so o novemu zakonu razpravljali prejšnji četrtek.

Na dnevnem redu so bile še druge točke, ki so jih tudi rešili. Kar se tiče novega zakona, ki predvideva razne spremembe v obdavčevanju, se bodo za vsako občino letno dohodki znižali za kakih 800.000 lir. Trošarina na vino se bo namreč znižala od 18.75 na 12 lir za liter. Kar se tiče drugih predmetov široke potrošnje ne bo sprememb. Neznatno se bo dvignil davek na pse čuvanje ter na vsako jeklenko kuhinjskega plina.

Občinski svet, ki mu je predsedoval župan tov. Pire je na isti seji izvolil še volilno komisijo, ki jo sestavljajo svetovalci: Rustja, Pegan, Auber in Furlan; namestniki so: Doljak, Bogatec, Milčič Mario in Gričane Karlo. Občinski svet je nato na tajni seji imenoval za otroški vrtarici Marijo Milčič in Margerito Cibic. V zadnji točki so razpravljali o problemu Selad.

V petek pa so se sestali vsi ostali občinski sveti podeželskih občin.

Nabrežini

V Nabrežini, kjer je podal poročilo o postopku glede zakona 703 Drago Legiša, je bila diskusija kratka. Ugotovili so, da bo imela občina z aplikacijo tega zakona, ki se mu nikakor ni moglo izogniti, letno kakih 5 milijonov lir manj dohodkov, to pa predvsem zaradi znižane trošarine na vino. Spre-

membe, ki jih predvideva novi zakon so bile nato sprejete z 18 glasovi. Proti je glasoval demokratični svetovalec Sguerzi, čeprav je zakon plod prav njegove stranke, ki ima v vladi v rokah škarje in platno.

Izvolili so tudi volilno komisijo, ki jo sestavljajo svetovalci: Markovič, Legiša, Kravanja in Caselli; namestniki so: Radoš, Pipan, Cimador in Bonomo.

Na Repentabru

Tudi na Repentabru so isti večer po krajši diskusiji odobrili aplikacijo novega zakona, ki bo prinesel občini približno 1 milijon lir dohodkov manj na leto. O spremembah glede trošarine bodo razpravljali na prihodnji seji.

V novo volilno komisijo je občinski svet izvolil Alfonza Gustina, Milana Purica, Ivana Skabarja, Jožefa Skabarja; za namestnike so bili izvoljeni: Silvester Skabar, Franc Skabar, Ludvik Guštin, Avgustin Zlobec.

V Dolini

V teku razprave o zakonu 703, ki je bila isti večer tudi na županstvu v Dolini, se je ugotovilo, da se tudi ta občina ne bo z novim zakonom nič okoristila. Na podlagi sprejetih sprememb, predvidenih v zakonu, bo davek na obrtna dovoljenja znašal s 1.1.1957 od 600 do 2400 lir letno. Odmerjal se bo

V nabiranju prispevkov Škedenj na častnem mestu

▲ Prvi rezultati kampanje za naš tisk pri Sv. Jakobu in na Kolonkovcu

V vseh sekcijah je nabiranje prispevkov za naš tisk že v polnem razmahu. Med prvimi se v letošnjem »mesecu tiska« odklikuje sekcija Škedenj, ki je poslala prvi nabrani znesek 31.250 lir. Tudi v sekciji na Kolonkovcu so šli tovariši v vno-mo na delo nabiranja denarnih prispevkov in dosegli prve dobre rezultate.

Osrednji upravi so bili dostavljeni naslednji zneski: sekcija Sv. Jakob: Babič 100, Re-bula 200, Topikar 100, Balbi L. 50, Balbi D. 50, Botter 500, zbirka tov. Dobila 1.800, Palombi 300, Cellari Romana 900, Inerio 550, Sergio 300.

Sekcija Škedenj iz raznih po-bud lir 31.250.

Sekcija Sv. Alojz: zbirka tov. Cermelj 4.350, Lorenzi 700, Cermeli Jole 1.950, Novel 620, Dapas 1.250.

Sekcija Kolonkovec: Cerkev-nič 1000, Mikeš 1000, Ervati 1000, Durigon 500, Marsi 1000, zbirka tov. Fato 1.370, Nadal 150, Kocjančič 100, Vittoria 200, Vekjet 100, Nardin 100, N. 200, Mužina 50, Melise 50, Stefani 100, Božič 300, Susana 50, Sancin 100, Soave 100, G-getta 100, Soave Cesare 200, Kariš 100, Michelazzi 1000, Ana 100, Pavletič 100, Maria P. 100, Tea 50, Piazza 350, Krasie 250, Modolo 100, Clima 100, Visen-tin 100, Kanobel 200, Mužina Alojzija 100, Pisco 100, Svah Roza 100, German 100, Mario 100, Krasna 150, skupina pod-pornikov 350, Kocjančič 150, Bezzi 100, Božič Anton 200, Bezzi Danica 100.

Novoporočena

V sredo sta se poročila Li-vij Malalan in Savina Kralj iz Trebič. K temu veselmu dogod-ku jima iskreno čestitajo prijatelji in tovariši, želeč jima obilo sreče v zakonskem življenju. Pridružuje se »DELO«.

TEDENSKA NOVICE

Z lestve je padel

Prejšnji četrtek se je težko ponesrečil na delu 20-letni Mario Nadal iz ul. della Guardia 10. Nadal, ki je po poklicu električar je na 4 m visoki lestvi napeljeval elek. trčico vodo. Njegov vajenec, 18-letni Francesco Siniscalchi je stopil na prve kline lestve, da bi mu podal neko orodje; v istem trenutku se je lestev prelomila in oba sta padla na tla. Hujše poškodbe je seveda odnesel Nadal, ki je stal sko-ro na vrhu lestve. Poleg drugih poškodb si je pretresel možgane. Prepeljali so ga v bolnico z rešilnim avtom RK, kjer so si zdravniki pridržali prognozo. Siniscalchi je odne-sel samo lažje poškodbe in bo okrevel v tednu dni.

Miljah

Daljša je bila diskusija, ki se je vnela okrog sprememb novega zakona na zasedanju občinskega sveta v Miljah. Diskusijo so zavlekli republikanci in socialdemokratje. Niso pa hoteli dati jasne razlage o svojih dokaj čudnih stališčih. Republikanci so glasovali proti aplikaciji zakona, čemur so se demokrati strinjali samo z nekaterimi spremembami.

Preprečena nesreča pri kopanju

V soboto popoldne je v Se-sljanu kopališčni čuvaj rešil življenje 8-letni Mariji Leban iz Gorice. Dekletke je šlo v vodo, da se malo osveži in ker ni znala plavati, se seveda ni upalo preveč oddaljiti od obale. Toda kljub temu bi kmalu utonila. Čeprav je bilo dno

plitvo, so ji nenadoma zmanjkala tla pod nogami, stopila je namreč v kako luknjo. Od strahu je otrok zavpil in to je na srečo takoj slišal ko. pališeni čuvaj, ki ji je takoj priskočil na pomoč in jo potegnil iz vode. Prepeljali so jo v bolnico in pridržali na 4. oddelku. Nepriljetna kopel na sredjo ne bo imela posledic.

Karambol na Opčinah

V ponedeljek je prišlo na križišču Narodne ulice s Trbiščko cesto na Opčinah do hudoga karambola med osebnim avtomobilom »Volkswagen« in tekmim tovornikom. Kot pravijo očividci, nosi vsi krivdo za nesrečo šofer osebnega avto 45-letni nemški držav-ljan Hugo Magris in Stutt-garta. Po Trbiščki cesti je z veliko hitrostjo vozil v smeri proti Banam in je na križišču, kljub rdeči luči semaforja vozil brezskrbno dalje. V istem trenutku pa je privozil na križišče težak tovornik, ki avto prekrizal pot. Magris je hotel steer v zadnjem trenutku zaviti v stran, kar pa se mu zaradi divje vožnje ni posrečilo. Avto se je z vso silo zalezel v tovornik. Pri trčenju si je Magris zlomil nekaj reber, pre-tresel možgane in verjetno poškodoval rebro mreno. V bol-nici so se zdravniki izjavili, da bo okrevel, seveda če ne bo komplikacij v 30 dneh. Magrisova žena, ki je bila v avtu, je odnesla samo lažje poškodbe.

Tudi na pločniku ni človek varen

Celo na pločniku ni človek varen. O tem sta se morala na žalost prepričati v sredo zvečer 21-letna Marija Corbatti iz Boršta in 63-letni Ivan Sturman od Sv.M.M. Sp. 542. Ko sta se ustavila na vogalu ul. Orlandi-Madonnina, je neki avto, ki se je hotel izogniti kolektornemu zavozil na pločnik in pod oba na tla. Zavozil je celo v izločeno okno trgovine Facchinetti in seveda razbil sipo. Oba ponesrečenca so prepeljali v bolnico z rešilnim avtom. Corbatti je bil okrevan v 10 dneh, Sturman pa v kakih 30 dneh. Soferja so identificirali karabinjerji; ki so tudi uvedli preiskavo.

Iz matičnega urada

V dneh od 30. avgusta do 5. septembra se je v tržaški občini rodilo 50 otrok, umrlo je 42 oseb. porok je bilo 86.

ZA TEDEN DNI

Sobota, 8. — Mali smaren Nedelja, 9. — Peter Kl. Ponedeljek, 10. — Nikolaj Torek, 11. — Teodora Sreda, 12. — Guido (p. krajev). Četrtek, 13. — Virgil Petek, 14. — Notburga

ZGODOVINSKI DNEVI

8. 1943 je kapitulirala Italija. 9. 1928 se je rodil ruski pisatelj Lev Nikolajevič Stoj. Umrli je 20. 11. 19. 9. 1943 so zasedli Trst nacisti.

RADIO ODDAJE

SOBOTA: 12.55 Jugoslovski motivi - 16. Sobotna veka - 16.40 Orkester Pacifici - 19.15 Sestanek s posilskami - 20. Slovenski okei. NEDELJA: 9. Kmetijska daja - 12. Oddaja za najmoše - 13.30 Glasba po želji. 17. Slovenski zbori - 20. Monteverdi »Orfeo«, oper 5 dej.

PONEDELJEK: 18.30 Z. čarane police - 19.15 Radijska univerza - 21.30 Zenski kv. tet. Večernica - 22.15 Iz lijsanske književnosti in umnosti.

TOREK: 13.30 Glasba po ljah - 19.15 Zdravniški veš. 20.30 Zbor iz Koroske - 21. berio: SESTRA IZ SEGO. igra v 3 dej.

SREDA: 12.55 Jugoslovski motivi - 18.30 Radijska mca 19.15 Radijska univerza 20.30 Vokalni tercet. Meč - 22. Iz slovenske književnosti in umnosti - 23. Haydn: Simfonija št. 83.

ČETRTEK: 12.55 Kmetijska kvartet iz Doline - 20.30 cert. pester glasbe - 21. matizirana zgodba - 22.15 Falla: Triogelnik. PETEK: 13.30 Glasba po ljah - 18.40 Koncert basista tore Gerje - 19.15 Radijski vinogradov v bližini Domje reditive v Trstu.

KINO

PROSEK

Sobota, 8. sept. ob 18: »princezinja« (La principessa). Barvni film. Nedelja, 9. sept. ob 17: »Bili ženskas« (La forza di essere donna). Barvni film.

Sreda, 12. sept. ob 20: »ganey« (I topi). Barvni film. let prepovedano.

NABREZINA. Sobota, 8. sept.: »Jastrebov« (Ali del film). Film Universal.

Nedelja, 9. sept.: se ponovno »per« (Fantasma del film). Film Universal.

NABREZINA - POSTAJA. Sobota, 8. sept.: »Mi« (Noj peccatori). V glavnih vlogah Yvonne Sansone, Steve Barclay. Film nuss.

Nedelja, 9. sept.: se ponovno »per« (Fantasma del film). Film Universal.

Za Dijaško Matico. Dijaška Matica omogoča študij naderjenim otrokom, ki bi zaradi revšine sami nikoli n mogli razviti svojega talenta. Za to svoje pla-menito delo zasluži Dijaška Matica vsa podpora. Vsk - Slovence naj se spomni Dijaško Matico.

Srečko Vilhar

(Nadaljevanje s 3. stranjo)

me moramo dati in pri- kar je njegovega. Nato je vnik, omenivi glavne tke iz dokaj burnega Vilharjevo življenje, slikat, tančanje, kako je raste v rodni zavesi, kako je pel in bodril ljudstvo v zglezdom in z živo besedo. kot pesnik, skladatelj in sled kot dramatik, pa na vno delujoč kot problem pridobival najprej ožje potem pa široke mase. nik je zaključil s pozitivno Notranjska ostane zvesta, njiva pa hvalčena moza, žitoval za blage namene, duizvne in telesne sile te imetje.

Po govori postojnjskega pana Pika, načelnika oskrbnišva Ditriha, nekoga vidina, ki je govoril v Hrvarov, so zapela zbrana ska društva slavnostno ka- F. S. Vilhar, sin pokojni slavljenca.

(*) Vilharjev spomenik, fustit odstranili iz omen- mesta. Sele po osvoboditvi ponovno prišel na svetlo.

Zapečaten usoda tovarne testenin

- ◆ Policija aretirala upravnika podjetja
- ◆ Sodišče proglasilo stečaj

Usoda »Pastificio Triestino« je na žalost zapečaten. Sodišče je proglasilo stečaj podjetja in tudi že imenovalo kuratorja. Kot bi to ne bilo dovolj, je policija te dni aretirala upravnika podjetja Albina Pertota. Obtožen je sleparskega bankrota. Sodne oblasti so že začele sestavljati inventar.

To so v glavnih obrisih zadnji, ki so spravili ob delo in zaslužek kakih 110 delavcev in delavk. Sindikalne organizacije si stalno prizadevajo, da bi se to pripetilo na kak način uredilo. Baje je v vidiku kupce, ki se namerava udeležiti dražbe in staviti svojo ponudbo. Zgle-da, da bi nato poskrbel za ponovno obratovanje tovarne.

Druga rešitev bi bila v tem, da se ustanovi nekaka zadruga delavcev, ki so bili zaposleni v tovarni, kateri naj bi prevzeli obrat v svoje roke.

V vsakem primeru pa je treba čakati, da sodišče razpiše dražbo, kar se bo prav gotovo precej zavleklo.

Obstati imajo pri tej zadevi tudi svoje dolžnosti. Poskrbeti je treba namreč za 110 delavcev, ki so ostali na cesti. Pre-

prečiti je treba, da se bo šte-tilo brezposelnih zopet povečalo.

Problem IFT

Zadevo podjetja »Istituto Farmacoterapico Triestino« preučuje sedaj vladni komisar, ki je stopil te dni v stik s predstavniki tržaškega gospodarstva. Kot smo že pisali gre za vprašanje odstopitve trgovinskega oddelka omenjenega podjetja Združenju lekarnarjev v Vidmu. Proti tej nameri so se odločno uprli vsi nameščenci. Dejstvo je, da se z odstopom ne strinjajo niti tržaški lekarnarji in ne tukajšnji trgovski krogi. Izvedba te nameščenecv, ki bi jih v tem primeru opustili, marveč za vse tržaško gospodarstvo.

V zadnjem času se govori, da bi se ustanovil konzorcij tov-rstnih podjetij, kar bi se dalo izvesti s konkretnim izdelovanjem tržaških lekarnarjev, ki imajo pač vsi korist da ostane omenjeni oddelki v Trstu.

CITECI v krizi

Podjetje CITECI, ki je obra-tovalo v Industrijskem prista-

nišu je doletela ista usoda, kot svojčas tovarno »Kraftmet« . Vsi delavci so namreč te dni prejeli svoje delavske knjižice in nekaj predprijma. Dejstvo je, da jim podjetje dolguje šest tednov plače.

Toda je že drugi otlpljiv primer, da se za rožnata predvidevanja nekaterih krogov o procvitu Industrijskega pristanišča na žalost niso uresničila.

Vpisovanja na šolah. Vpisovanja na Državni trgovski akademiji za šolsko leto 1956/57 so začela 1. septembra in trajajo do vključno 25. septembra.

Prošnje sprejema tajništvo vsak dan od 10. do 12. ure, kjer dohijo prošnje vsa potrebna pojasnila.

Ravnateljstvo Državne nižje trgovske strokovne šole v Trstu, Piazzale Gioberti 4 sporoča, da se je začelo 1. septembra vpisovanje za šolsko leto 1956/57. Zaključni se 25. septembra. Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Šolsko skrbništvo v Trstu sporoča, da je objavljena v šentjakobski osnovni šoli, v ul. Scuola Nuove 12/1, prednostna lestvica za poverjena in nadomestna mesta na osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1956/57.

Prednostna lestvica je na vpogled od 9. do 12. ure do vključno jutri, 9. septembra.

Na Višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi populne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši vpisovanje za šolsko leto 1956/57 do vključno 25. septembra vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvo zavoda v ulici Lazzaretto Vecchio 9/II.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi razglasni deski.

Ravnateljstvo Državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je rok za vpisovanje v vse razrede od 1. do 20. septembra.

Vsa potrebna navodila daje tajništvo šole.